Länsstyrelsen Västra Götaland

Miljöprövningsdelegationen

Datum
2026-09-04

Diarienummer
28565-2025

Anläggningsnummer
1471-1103

Arla Foods AB
Ombud: Advokaten Susanne Åberg Witt-Strömer
Alrutz' Advokatbyrå AB, sws@alrutz.se

Tillstånd till mejeriproduktion

Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251): 15.170-i (B), 90.15-i (B), 50.10 (C)

Miljöprövningsdelegationens beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen ger Arla Foods AB (556579–4400) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till framställning av mejeriprodukter på fastigheterna Västerby 1:281, Västerby 1:261, Sparven 10 och Sils-Sandtorp 1:15 i Götene kommun. Verksamheten får bedrivas inom det verksamhetsområde som framgår av bilagan till detta beslut.

Tillståndet gäller för tillverkning av mejeriprodukter baserat på en invägning av högst 1 000 000 ton mjölkråvara per år. Tillverkningen får dock inte överstiga 450 000 ton mjölkråvara per år innan det nya reningsverket har tagits i drift.

Tillståndet omfattar även uppförande och drift av nytt reningsverk för processavloppsvatten.

Dispens från industriutsläppsförordningen

Miljöprövningsdelegationen meddelar dispens i enlighet med 1 kap 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250) från begränsningsvärdet för utsläpp av totalkväve (TN) i BAT 12, tabell 1, i kommissionens genomförandebeslut av den 12 november 2019 om fastställande av BAT-slutsatser för livsmedels-, dryckes- och mjölkindustrin 2019/2031.

Medgiven dispens gäller fram tills det nya reningsverket är idrifttaget dock längst till och med den 31 oktober 2030. Under dispensperioden gäller följande villkor.

- Utsläppet av totalkväve får uppgå till högst 80 mg/l som dygnsmedelvärde och högst 60 mg/l som månadsmedelvärde.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvens-beskrivningen.

Villkor för tillståndet

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

Anläggningsarbete

2. Avverkning av träd får inte ske på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 under fåglarnas häckningsperiod 1 mars – 31 juli. Avverkade trädstammar, samt befintlig död ved, ska läggas/ställas som faunadepåer i solbelyst läge i närområdet.

3. Buller från anläggningsarbeten ska vid bostäder begränsas i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2004:15) om buller från byggplatser.

Utsläpp till det kommunala spillvattennätet

4. Till dess att reningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 tagits i drift ska processavloppsvattnet, med undantag för obetydligt förorenat processavloppsvatten, ledas till det kommunala reningsverket.

   Utsläppet till det kommunala reningsverket får inte överstiga följande mängder per dygn som månadsmedelvärde:

Parameter	Mängd
Volym processavloppsvatten	1 680 m^3
BOD_7	3 000 kg
Tot-N	375 kg, varav högst 120 kg organiskt kväve
Tot-P	100 kg

   Villkoret ska anses uppfyllt om ovanstående begränsningsvärden innehålls under minst 10 av 12 månader per kalenderår.

Volymen processavloppsvatten får högst vara 1 800 m^3 under enskilt dygn och mängden BOD_7 får högst vara 4 500 kg under enskilt dygn.

När reningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 tagits i drift ska processavloppsvattnet inklusive obetydligt förorenat processavloppsvatten i stället ledas dit.

5. Mängden obetydligt förorenat processavloppsvatten får som månadsmedeldygn inte överstiga 400 m^3 till kommunens självfallsledning för spillvatten och inte överstiga 600 m^3 till befintlig våtmark.

   Föroreningshalten i avloppsvattnet får om det leds till kommunens självfallsledning högst uppgå till 100 mg BOD_7 per liter per dygn som månadsmedelvärde. Om avloppsvattnet avleds till våtmarken får dess innehåll av BOD_7 samt fosfor högst uppgå till 100 mg respektive 1,0 mg per liter per dygn som månadsmedelvärde.

   Villkoret gäller till dess att det nya avloppsreningsverket uppförts och tagits i drift.

Dagvatten

6. Senast två år efter att tillståndet tagits i anspråk ska dagvatten från verksamhetsområdet hanteras i ett system som fördröjer och avskiljer föroreningar. Systemet ska omfatta oljeavskiljare med avstängningsfunktion samt sandfång eller motsvarande för polering av flödet. Rutiner ska finnas för underhåll och kontroller för anläggningen.

Buller

7. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

Tidsperiod	Begränsningsvärde
Vardagar kl. 06.00-18.00	50 dBA
Lördag, söndag och helgdag kl. 06.00-18.00	45 dBA
Kväll kl. 18.00-22.00	45 dBA
Natt kl. 22.00-06.00	40 dBA

Begränsningsvärdena ska kontrolleras genom mätningar vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätningar vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart som det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra mer än obetydligt ökade bullernivåer och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att kontroll är befogad.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dBA utomhus vid bostäder får inte utföras nattetid (kl. 22.00-06.00).

Belysning

8. Utomhusbelysning inom verksamhetsområdet på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 ska anpassas (genom att riktas nedåt och in mot verksamheten) för att så långt möjligt minimera påverkan på fladdermöss och andra nattaktiva djur.

Luft

9. Stoftutsläpp från spraytorkning får inte överstiga ett begränsningsvärde om 2,0 mg/Nm³, mätt som halvtimmesmedelvärde vid kanaliserade utsläpp från Torn 1. Mätning ska ske minst en gång per år enligt fastställt kontrollprogram. Resultatet ska redovisas i miljörapport.

Energihushållning

10. Verksamhetsutövaren ska succesivt vidta åtgärder för att effektivisera energianvändningen. Åtgärderna ska utgå från en energikartläggning som redovisar energianvändningen och hur den kan effektiviseras.

    En energihushållningsplan ska ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år med början två år efter att tillståndet har tagits i anspråk. Om det finns skäl får tillsynsmyndigheten medge ändring av tiderna.

    Av planen ska åtminstone följande framgå:

- Vilka åtgärder som är tekniskt möjliga och realistiska att genomföra, samt kostnaderna och energibesparingarna för dessa.

- Kostnadskalkyler omfattande minst totala investeringskostnad och återbetalningstid, grundade på åtgärdens livscykelkostnader.

- Vilka åtgärder som har genomförts och en bedömning av vilka åtgärder som är tekniskt och ekonomiskt rimliga att genomföra under kommande fyraårsperiod, samt en motivering till varför övriga åtgärder inte bedöms som rimliga.

Transporter

11. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt arbeta med att minska miljö- och klimatpåverkan samt säkerhetsrisker från transporter. Som stöd för detta arbete ska en handlingsplan finnas och följas. Handlingsplanen ska i möjligaste mån omfatta alla slag av transporter som följer av verksamheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast två år efter att tillståndet har tagits i anspråk. Tillsynsmyndigheten får medge en senareläggning av tidpunkten om det finns särskilda skäl. Planen ska därefter uppdateras minst vart fjärde år om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat.

    Vid upphandling av transporter ska verksamhetsutövaren efterfråga fordon som drivs med el eller förnybara drivmedel och även beakta faktorer som transporteffektivitet och möjlighet till returtransporter.

Kemikalier och avfall

12. Kemiska produkter (inklusive bränsle) och farligt avfall ska vara märkta och hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks.

    Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska, till exempel dubbelmantlad tank. Absorptionsmedel ska finnas lätt tillgängligt.

Uppsamlingsvolymen ska motsvara den största enskilda behållarens volym plus 10 procent av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

Ammoniakhantering

13. De nya kylsystemen innehållande ammoniak som köldmedium ska utformas och drivas så att risken för påverkan vid ett läckage begränsas vid närliggande bostäder. Anläggningen ska vara försedd med automatiskt detekterings- och larmsystem samt tekniska skyddsåtgärder och rutiner som begränsar eventuell spridning av ammoniak.

    För befintliga kylsystem innehållande ammoniak ska en särskild åtgärdsplan tas fram och hållas aktuell. Av planen ska framgå:

    - Identifierade åtgärder
    - Tekniskt möjliga och realistiska åtgärder, inklusive kostnader
    - Genomförda och planerade åtgärder
    - Motivering till varför övriga åtgärder inte bedöms som skäliga.

    Åtgärdsplanen ska ses över vid behov, dock minst vart tredje år. Genomförda åtgärder ska redovisas i miljörapporten.

Beredskap

14. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt identifiera, bedöma och följa upp risker i verksamheten, med särskilt fokus på risker som kan påverka allmänheten. För risker som inte bedöms som acceptabla ska åtgärder införas. Om tänkbara åtgärder avfärdas ska detta motiveras med en dokumenterad rimlighetsavvägning av kostnad/nytta.

15. Verksamhetsutövaren ska ha en beredskapsplan för hantering av olyckshändelser med konsekvenser för människors hälsa och säkerhet eller miljön. Beredskapsplanen ska även omfatta risker för närboende vid ett läckage av ammoniak. Det ska finnas dokumenterade rutiner och lämplig utrustning för att förebygga och avhjälpa sådana olyckshändelser. Planen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter att tillståndet tagits i

anspråk eller den senare datum som tillsynsmyndigheten bestämmer. Planens aktualitet ska ses över årligen samt vid förändringar som kan påverka beredskapen.

Släckvatten

16. Släckvatten och andra släckmedel ska omhändertas på ett miljömässigt godtagbart sätt. Hanteringen ska ske så att det inte kan förorena yt- eller grundvatten eller på annat sätt orsaka olägenhet. I övrigt ska hantering av släckvatten och andra släckmedel ske i enlighet med beredskapsplanen.

Förstagångsbesiktning

17. Förstagångsbesiktning ska göras senast sex månader efter att avloppsreningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 har tagits i drift. Tillsynsmyndigheten får senarelägga tidpunkten om det finns särskilda skäl.

    Utöver förstagångsbesiktning ska periodisk kontroll av reningsutrustningen ske enligt vad som framgår av kontrollprogrammet eller när tillsynsmyndigheten anser att kontroll är befogad.

    Tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att närvara vid förstagångsbesiktning och kontroll. Besiktningsrapporten och kontrollrapporten ska ges in till tillsynsmyndigheten.

Kontrollprogram

18. Ett aktuellt kontrollprogram för verksamheten ska finnas och följas. Programmet ska utformas så att det möjliggör en bedömning av om tillståndet och villkoren följs. I programmet ska anges mät- och provtagningsmetoder, mätfrekvenser samt metoder för utvärdering och rapportering. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att tillståndet har tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Avveckling

19. Innan en eventuell nedläggning av verksamheten ska verksamhetsutövaren i god tid ge in en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. Om bara en del av verksamheten ska läggas ner, räcker det att verksamhetsutövaren i god tid anmäler det till tillsynsmyndigheten. Efter en anmälan får

tillsynsmyndigheten besluta att en avvecklingsplan ska ges in, om det finns behov av det.

Rätt för tillsynsmyndigheten att besluta om ytterligare villkor

Miljöprövningsdelegationen överlåter åt tillsynsmyndigheten att besluta om ytterligare villkor enligt följande.

D1. Skäliga villkor om vilka energihushållningsåtgärder, framtagna inom ramen för energihushållningsplanen, som ska genomföras och inom vilken tid (villkor 10).

D2. Åtgärder vid ammoniakhantering (villkor 13).

En prövotid gäller för processavloppsvattnet

Miljöprövningsdelegationen skjuter under en prövotid upp avgörandet av vilka slutliga villkor som ska gälla för utsläpp av processavloppsvatten. Verksamhetsutövaren ska under en prövotid genomföra följande utredning:

U1. Sökanden ska under prövotiden utreda de tekniska, miljömässiga och ekonomiska förutsättningarna att med den reningsteknik som bolaget avser använda så långt möjligt begränsa verksamhetens utsläpp till vatten av organiskt material (mätt som BOD_7), totalfosfor, totalkväve och ammoniumkväve.

Så snart stabila utsläppsförhållanden uppnåtts, ska sökanden utreda utsläppets inverkan på recipienten för de parametrar som styr bildningen av ammoniak (ammoniumhalt, temperatur och pH) så att det renade processavloppsvattnets påverkan på ammoniakhalterna i recipienten minimeras. Om halterna av ammoniak visar förhöjda halter ska sökanden föreslå åtgärder för att minimera den skadliga miljöpåverkan.

Sökanden ska redovisa vilka utsläppshalter och utsläppsmängder per dygn som kan klaras efter intrimning och optimering av det nya reningsverket. Halter och mängder ska redovisas som årsmedelvärden och månadsmedelvärden för samtliga parametrar, inklusive temperatur och pH. Förslag till begränsningsvärden ska grundas på ett underlag som ger tillräcklig statistisk säkerhet.

Redovisning av utredningsuppdraget samt förslag på slutliga villkor för processavloppsvattnet ska lämnas till tillståndsmyndigheten

senast 18 månader efter att den nya reningsanläggningen för processavloppsvatten tagits i drift.

Provisoriska föreskrifter under prövotiden

Under prövotiden och till dess tillståndsmyndigheten beslutar om något annat gäller följande provisoriska föreskrifter.

P1. Innehållet av föroreningar i vatten från processavloppsreningsverket får inte överstiga följande begränsningsvärden per dygn som månadsmedelvärde:

Parameter	Halt (mg/l)
Suspenderade ämnen (SS)	5
BOD_7	15
Tot-N	6
Tot-P	0,2

Som gränsvärde och som medelvärde för kalenderår:

Parameter	Mängd (ton/år)
Suspenderade ämnen (SS)	7
BOD_7	21
Tot-N	8
Tot-P	0,27

Utgående dygnsflöde får högst uppgå till 3 700 m^3/dygn.

När tillståndet får tas i anspråk

Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har fått laga kraft (verkställighetsförordnande).

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när tillståndet tas i anspråk.

När verksamheten ska ha satts igång (igångsättningstid)

Den utökade verksamheten enligt tillståndet ska ha satts igång senast fyra år efter att detta beslut har fått laga kraft. Annars förfaller tillståndet i den delen.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när den utökade verksamheten sätts igång.

Tidigare tillstånd återkallas

Miljöprövningsdelegationen återkallar tillståndet från den 20 juni 1996 (diarienummer 4074–94). Återkallelsen gäller från och med att detta beslut har fått laga kraft och det nya tillståndet tagits i anspråk. Återkallelsen görs med stöd av 24 kap. 3 § första stycket 6 miljöbalken.

Delgivning sker genom kungörelse

Miljöprövningsdelegationen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen införs inom tio dagar i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningarna Skaraborgsbygden och Nya Lidköpings-Tidningen.

Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen Västra Götaland och hos kommunkansliet eller motsvarande i Götene kommun.

Kungörelsedelgivningen sker med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Redogörelse för ärendet

Bakgrunden till ansökan

Sökanden bedriver sedan lång tid tillbaka mejeriverksamhet i Götene med fokus på produktion av hårdost, vassleprodukter, pulver och matfett. Den nuvarande verksamheten bedrivs med stöd av ett tillstånd som ursprungligen meddelades enligt den tidigare miljöskyddslagen. Tillståndet är inte längre aktuellt i förhållande till verksamhetens nuvarande omfattning, teknik eller framtida utveckling.

Tidigare tillstånd till verksamheten

Länsstyrelsen Skaraborg gav den 20 juni 1996 (diarienummer 4074–94) tillstånd för tillverkning av mejeriprodukter med en årlig invägning av högst 350 000 ton mjölk.

Sökandens samråd med myndigheter och enskilda

Enligt 6 § miljöbedömningsförordningen (2017:966) ska verksamheten antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det innebär att en specifik miljöbedömning ska göras.

Som ett första steg i den specifika miljöbedömningen har sökanden samrått med myndigheter, de enskilda som kan antas bli särskilt

berörda av verksamheten, och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten. Samrådet har handlat om verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning (avgränsningssamråd).

Hur ansökan har handlagts hos Miljöprövningsdelegationen

Ansökan kom in till Miljöprövningsdelegationen den 23 juni 2025. Efter kompletteringar har ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen kungjorts på Länsstyrelsens webbplats och i ortstidningarna Nya Lidköpings-Tidningen och Skaraborgsbygden samt remitterats till Länsstyrelsen, Miljö- och bygglovnämnden i Götene kommun, Samhällsskydd Mellersta Skaraborg och Myndigheten för civilt försvar (MCF).

Miljöprövningsdelegationen har den 10 oktober 2025 hållit muntlig förberedelse i ärendet.

Yttranden har kommit in från Länsstyrelsen, Miljö- och bygglovnämnden och MCF. Sökanden har fått tillfälle att bemöta yttrandena.

Vad ansökan avser

Sökanden ansöker om tillstånd för att tillverka mejeriprodukter baserat på en årlig invägning av mjölkråvara om högst 1 000 000 ton per år. Ansökan omfattar även tillstånd till att anlägga och driva ett nytt avloppsreningsverk på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 i Götene kommun för rening av mejeriverksamhetens avloppsvatten. Sökanden planerar också att uppföra en ny tvätthall för utvändig fordonstvätt av tankbilar som levererar mjölkråvaran.

Sökanden hemställer om förordnande om omedelbar verkställighet av det beslut vari tillstånd meddelas. Som skäl för verkställighetsförordnandet anför sökanden följande. Sökanden närmar sig den högsta tillåtna mängden invägd mjölkråvara i nuvarande tillstånd och det behövs ytterst få procents ökad leverans från landets mjölkbönder för att den invägda mängden mjölk ska överstiga 450 000 ton per år. Anläggningen måste således ha beredskap för att kunna omhänderta en ökning och det vore olyckligt om ett överklagande som kan förväntas ta cirka ett år i handläggningstid skulle hindra möjligheten att omhänderta mjölken.

Därtill finns det utifrån den osäkra situationen i omvärlden ett behov av att kunna ta emot mer än 450 000 ton per år ur beredskapssynpunkt.

Sökanden hemställer om dispens enligt 1 kap. 16 § industriutsläpps-förordningen (2013:250) till dess att det nya avloppsreningsverket är uppfört och idrifttaget. Under dispensperioden får utsläppet av totalkväve uppgå till högst 80 mg/l som dygnsmedelvärde och högst 60 mg/l som månadsmedelvärde.

Sökandens förslag till villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

Utsläpp till vatten

2. Till dess att reningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 tagits i drift ska processavloppsvattnet, med undantag för obetydligt förorenat processavloppsvatten, ledas till det kommunala reningsverket. Utsläppet till det kommunala reningsverket får inte överstiga följande mängder per dygn som månadsmedelvärde:

   • Volym: 1 680 m3

   • BOD_7: 3 000 kg

   • Totalfosfor (Tot-P): 100 kg

   • Totalkväve (Tot-N): 375 kg, varav högst 120 kg organiskt kväve

   Utsläppet av BOD_7 får inte överstiga 4 500 kg under enskilt dygn.

   Volymen får som högst vara 1 800 m^3 processavloppsvatten under enskilt dygn.

   Villkoret ska anses uppfyllt om ovanstående begränsningsvärden innehålls under minst 10 av 12 månader per kalenderår.

   När reningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 tagits i drift ska processavloppsvattnet inklusive obetydligt förorenat processavloppsvatten istället ledas dit. (Villkorsförslag reviderat den 24 oktober 2025)

3. Mängden obetydligt förorenat processavloppsvatten får som månadsmedeldygn inte överstiga 400 m^3 till kommunens självfallsledning för spillvatten och inte överstiga 600 m^3 till befintlig våtmark.

   Föroreningshalten i avloppsvattnet får om det avleds till kommunens självfallsledning högst uppgå till 100 mg BOD_7 per liter per dygn som månadsmedelvärde. Om avloppsvattnet avleds till våtmarken får dess innehåll av BOD_7 samt fosfor högst uppgå till 100 mg respektive 1,0 mg per liter per dygn som månadsmedelvärde.

   Villkoret gäller till dess att det nya avloppsreningsverket uppförts och tagits i drift. (Villkorsförslag reviderat den 24 oktober 2025)

4. Senast två år efter att tillståndet tagits i anspråk ska dag- och släckvatten från verksamhetsområdet hanteras i ett system som fördröjer, avskiljer föroreningar och förhindrar spridning vid olyckshändelser. Systemet ska omfatta oljeavskiljare med avstängningsfunktion samt sandfång eller motsvarande för polering av flödet. Rutiner ska finnas för underhåll och kontroller för anläggningen.

Buller

5. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

Vardagar kl. 06.00 – 18.00	50 dBA
Lördag, söndag och helgdag kl. 06.00 – 18.00	45 dBA
Kväll kl. 18.00 – 22.00	45 dBA
Natt kl. 22.00 – 06.00	40 dBA

   Begränsningsvärdena ska kontrolleras genom mätningar vid bullerkällorna (närfältsmätning) och beräkningar eller genom mätningar vid berörda bostäder (immissionsmätning). Kontroll ska ske så snart som det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra mer än obetydligt ökade bullernivåer och när tillsynsmyndigheten i övrigt anser att kontroll är befogad.

6. Buller från anläggningsarbeten ska vid bostäder begränsas i enlighet med Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2004:15) om buller från byggplatser.

Kemikalier och avfall

7. Kemiska produkter (inklusive bränsle) och farligt avfall ska vara märkta och hanteras så att spill och läckage inte kan nå avlopp och så att förorening av mark, yt- och grundvatten undviks.

   Lagring av flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska ske på tät invallad yta eller med motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska, till exempel dubbelmantlad tank. Absorptionsmedel ska finnas lätt tillgängligt.

   Uppsamlingsvolymen ska motsvara minst den största enskilda behållarens volym plus 10 procent av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus ska invallningen vara skyddad mot nederbörd.

   Åtgärder ska fortlöpande vidtas för att minimera mängden avfall som uppkommer i verksamheten. Avfallet ska sorteras och i första hand återvinnas. Avfallet ska förvaras och hanteras på sådant sätt att eventuellt läckage kan samlas upp. Vid förvaring utomhus ska avfall, som kan ge upphov till förorening, vara skyddat från nederbörd.

Energihushållning

8. Verksamhetsutövaren ska succesivt vidta åtgärder för att effektivisera energianvändningen. Åtgärderna ska utgå från en energikartläggning som redovisar energianvändningen och hur den kan effektiviseras.

   En energihushållningsplan ska ges in till tillsynsmyndigheten vart fjärde år med början två år efter att tillståndet har tagits i anspråk. Om det finns skäl får tillsynsmyndigheten medge ändring av tiderna.

   Av planen ska åtminstone följande framgå:

   - Vilka åtgärder som är tekniskt möjliga och realistiska att genomföra, samt kostnaderna och energibesparingen för dess.
   - Kostnadskalkyler omfattande minst total investeringskostnad och återbetalningstid, grundad på åtgärdens livscykelkostnader.
   - Vilka åtgärder som har genomförts och en bedömning av vilka åtgärder som är tekniskt och ekonomiskt rimliga att genomföra under kommande fyraårsperiod, samt en motivering till varför övriga åtgärder inte bedöms som rimliga.

Transporter

9. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt arbeta med att minska miljö- och klimatpåverkan samt säkerhetsrisker från transporter. Som stöd för detta arbete ska en handlingsplan finnas och följas. Handlingsplanen ska i möjligaste mån omfatta alla slag av transporter som följer av verksamheten. Planen ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast två år efter att tillståndet har tagits i anspråk. Tillsynsmyndigheten får medge en senareläggning av tidpunkten om det finns särskilda skäl. Planen ska därefter uppdateras minst vart fjärde år om inte tillsynsmyndigheten bestämmer annat.

   Vid upphandling av transporter ska verksamhetsutövaren efterfråga fordon som drivs med el eller förnybara drivmedel och även beakta faktorer som transporteffektivitet och möjlighet till returtransporter.

Beredskapsplan och skyddsåtgärder

10. Verksamhetsutövaren ska ha en beredskapsplan för hantering av olyckshändelser med konsekvenser för människors hälsa och säkerhet eller miljön, som till exempel brand med efterföljande släckvattenutsläpp eller trafikolycka med en bränsletransport. En kortfattad plan för hantering av släckvatten ska bifogas till företagets beredskapsplan för hantering av olyckor (insatsplan) det ska finnas dokumenterade rutiner och lämplig utrustning för att förebygga och avhjälpa sådana olyckshändelser. Planen ska ges in till tillsynsmyndigheten senast ett år efter att tillståndet tagits i anspråk eller det senare datum som tillsynsmyndigheten bestämmer. Planens aktualitet ska ses över årligen samt vid förändringar som kan påverka beredskapen.

    Verksamhetsutövaren ska fortlöpande och systematiskt uppdatera och följa upp riskanalysen för identifierade risker med konsekvenser som kan påverka tredje man. Verksamhetsutövaren ska införa åtgärder för de risker som i riskanalysen inte bedöms som acceptabla. Om det finns tänkbara åtgärder som verksamhetsutövaren avfärdar ska detta motiveras med en dokumenterad rimlighetsavvägning av kostnad/nytta.

Kontrollprogram

11. Ett aktuellt kontrollprogram för verksamheten ska finnas och följas. Programmet ska utformas så att det möjliggör en bedömning av om tillståndet och villkoren följs. I programmet ska anges relevanta mät- och provtagningsmetoder, mätfrekvenser samt metoder för utvärdering och rapportering. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till

tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att nya anläggningsdelar av betydelse för kontrollprogrammet har tagits i drift, eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Avveckling

12. Innan en eventuell nedläggning av verksamheten ska verksamhetsutövaren i god tid ge in en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. Om bara en del av verksamheten ska läggas ner, räcker det att verksamhetsutövaren i god tid anmäler det till tillsynsmyndigheten. Efter en anmälan får tillsynsmyndigheten besluta att en avvecklingsplan ska ges in, om det finns behov av det.

Prövotid för utsläpp till vatten

Sökanden hemställer att frågan om utsläpp till vatten från reningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 utreds under en prövotid och redovisas tillsammans med förslag på slutliga villkor till Miljöprövningsdelegationen senast arton (18) månader efter att reningsverket tagits i drift.

Under prövotiden ska följande provisoriska föreskrift gälla till dess att annat beslutats.

Utsläppet från reningsverket till Göteneån får inte överstiga följande halter och mängder per dygn som månadsmedelvärde:

- Totalfosfor (Tot-P): 0,3 mg/l
- Totalkväve (Tot-N): 6 mg/l
- BOD_7: 15 mg/l
- Suspenderade ämnen (SS): 5 mg/l

Föreskriften ska anses uppfylld om ovanstående begränsningsvärden innehålls under minst 10 av 12 månader per kalenderår.

Den totala utsläppsmängden till recipient från reningsverket får per kalenderår inte överstiga följande mängder:

- Totalfosfor: 0,7 ton/år
- Totalkväve: 13 ton/år
- BOD_7: 33 ton/år
- Suspenderade ämnen (SS): 11 ton/år

De verksamhetskoder som gäller för verksamheten

Den verksamhet som beskrivs i ansökan omfattas av följande verksamhetskoder enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

15.170-i (B) Framställning av mjölkprodukter med en produktion baserad på en invägning av mer än 200 ton per dygn som kalenderårsmedelvärde.

90.15-i (B) Avloppsreningsanläggning som tar emot avloppsvatten från en eller flera sådana anläggningar som avses i 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen.

50.10 (C) Anläggning för tvättning av fler än 1 000 andra motordrivna fordon per kalenderår.

Verksamheten omfattas av viss annan lagstiftning

Verksamhetskoden ovan som slutar med -i innebär att verksamheten är en industriutsläppsverksamhet enligt industriutsläppsförordningen (2013:250).

Ansökan innehåller en utredning om statusrapport.

Se även nedan under rubriken *Andra bestämmelser gäller parallellt med tillståndet*.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Befintlig verksamhet

Den nuvarande verksamheten omfattar mottagning och förädling av mjölkråvara till olika produkter såsom hårdost, matfett, pulverprodukter och koncentrat. Produktionen är uppdelad i olika avsnitt såsom produktion av produkter, förpackningar, lager och distribution.

Råvaran utgörs av mjölk från svenska gårdar. Produktionen sker i huvudsak i treskift, sju dagar i veckan.

Ansökt verksamhet

Tekniska beskrivningar

Verksamheten omfattar mottagning, behandling och förädling av mjölkråvara. Produktionen är uppdelad i flera huvudsakliga avsnitt såsom tillverkning av hårdost, matfett, pulverprodukter, vassle- och skummjölkskoncentrat samt förpackning och lagring. Vid mottagning sker invändig och utvändig fordonstvätt samt diskning av tankar med CIP-system (Cleaning-In-Place). Mjölken separeras,

pastöriseras och standardiseras innan den går vidare till respektive produktionsprocess.

Ostproduktion sker via ystning med efterföljande pressning, saltning och mognad. Matfett tillverkas genom bearbetning av grädde, skummjölk och vegetabiliska fetter. Pulvertillverkning sker genom indunstning och spraytorkning av koncentrerad mjölk, vassle eller kärnmjölk. Vasslekoncentrat tas fram genom membranfiltrering med ultrafiltrering (UF) och omvänd osmos (RO), där permeat återanvänds eller leds till våtmark.

Samtliga processavsnitt rengörs med CIP-system som använder lut, syra och hetvatten. Spill från rengöring och produktion leds till processavlopp.

Anläggningen är försörjd med processånga från närliggande Västerbyverket (fliseldat värmeverk), el från Kinnekulle Energi samt kyla och tryckluft från interna produktionssystem. Spillvärme återanvänds i viss utsträckning.

Den planerade utökningen omfattar bland annat följande:

- Ny produktionsnivå för invägd mjölk från 450 000 ton till 1 000 000 ton per år.
- Utökad produktion.
- Förändrad hantering av processavloppsvatten från kommunal hantering till uppförande av egen intern reningsanläggning.
- Ny tvätthall för fordonstvätt samt utökad tvättfrekvens.
- Utbyggnad av produktionsanläggningar men ny utrustning för ost- och smörproduktion, filtrering, torkning, kylning, tryckluft och energiåtervinning.
- Utökade transporter och omstrukturering av interna körytor.
- Modernisering och uppgradering av luft- och vattenrening, inklusive BAT-anpassning.

För att uppfylla krav enligt bästa tillgängliga teknik vidtas tekniska åtgärder såsom förbättrad stoftavskiljning, vattenåtervinning, spillvärmeåterföring och optimerad logistik.

Energianvändning

Mejeriproduktionen är energiintensiv och kräver stora mängder energi för att driva olika processteg, kylning, uppvärmning, torkning med mera. Energin tillförs i form av el, ånga, fjärrvärme och biobränsle. Delar av ångproduktionen sker idag med fossila bränslen men konvertering till fossilfria alternativ planeras. Den totala energiförbrukningen för ansökt verksamhet beräknas bli maximalt 85 GWh el och 144 GWh värme. Det är en ökning med 75 GWh jämfört med nuvarande tillståndsgiven produktion. Sökanden har identifierat ett flertal åtgärder för att effektivisera och minska energianvändningen till exempel värmeåtervinning från spraytorkar, optimering av CIP-system, konvertering av ångproduktion från fossilt bränsle till HVO eller el, samt behovsstyrning av ventilation och tryckluftssystem.

Utsläpp till vatten

Mejeriprocesserna ger upphov till avloppsvatten som innehåller organiskt material, rengöringskemikalier och näringsämnen. Utsläppen sker i dagsläget till kommunalt avloppsreningsverk. Viss del av processvattnet släpps till en närliggande våtmark.

Planerade ändringar innebär att processvatten kommer att släppas till ett internt avloppsreningsverk som kommer bestå av mekanisk förbehandling (silning och utjämning), luftad flotationsenhet, biologisk rening (aktivt slam), kemisk fällning, efterföljande sedimentation samt buffertkapacitet för driftstörningar. Reningsprocessen kommer omfatta en flerstegsprocess med både nitrifikation och denitrifikation, inklusive dubbla denitrifikationssteg. Denna lösning har valts för att skapa en robust rening av urea, som förekommer i vatten från mjölkkoncentrationssteget. Koncentrationen av mjölken sker med RO-filterteknik (omvänd osmos), vilket är betydligt mer energieffektivt än traditionell indunstningsteknik. Reningsprocessen kompletteras med MBR-filter för ytterligare avskiljning, vilket förbättrar reningen avsevärt. För att säkerställa processen och utsläppsnivåer installeras inline-mätning av ammoniumnitrat.

Dimensioneringen kommer att vara ett maximalt flöde om cirka 3 700 m^3 per dygn, vilket motsvarar invägning av 1 000 000 ton mjölkråvara per år. Den ursprungliga ansökan innebar att reningsverket skulle införas i två steg. Efter reviderad ansökan planeras utbyggnaden inte ske i två etapper.

Till dess att reningsverket är uppfört och driftsatt kommer produktionen inte att överstiga 450 000 ton invägd mjölkråvara per år, vilket motsvarar nuvarande tillståndsgivna mängd. Processvattnet kommer att behandlas via det kommunala reningsverket och obetydligt förorenat processvatten avleds till recipient via Arladammarna. När det nya reningsverket är i drift kommer samtliga avloppsvatten från verksamheten att behandlas i detta. Det kommer att gå en viss mängd renat vatten genom Arladammarna för att möjliggöra de förhållanden som etablerats där. Då ett nytt reningsverk är på plats kommer en ökad invägning av mjölk och en utökad produktion vara möjlig.

En fordonstvätt planeras som del av den utökade verksamheten. Tvättanläggningen kommer att utformas som ett slutet system med intern recirkulation av tvättvattnet. Utformning kommer att ske i enlighet med Naturvårdsverkets branschfakta och vägledning och olje- och slamavskiljare utformas enligt branschstandard. Föroreningar såsom partiklar, metaller och tvättrester avskiljs och bildar ett slam som omhändertas som farligt avfall. Tvättvattnet kommer därefter att ledas till det kommunala spillvattennätet.

Dagvatten från södra och västra delen av fastighetens tak och hårdgjorda ytor samlas upp via dagvattenbrunnar och leds via pumpgrop till våtmarksområdet, Arladammarna, och vidare ut till Göteneån. Från östra och norra delen av fastigheten avleds dagvattnet från tak, parkeringsytor och hårdgjorda ytor via dagvattenbrunnar till Göteneån. Hårdgjorda ytor leds via oljeavskiljare direkt till Göteneån. Planerade förändringar innebär ett ökat flöde av dagvatten inom verksamhetsområdet. Dagvatten från norra och östra delen omleds så att det går till våtmarksområde via oljeavskiljare och utjämningsmagasin på cirka 2 500 m^3. Utjämningsmagasinet ska även kunna omhänderta förorenat släckvatten och förses således med avstängningsmöjlighet.

Därutöver finns en grundvattenkälla, Västerbykällan, som används i begränsad omfattning främst för servicevatten och yttre rengöring. Det finns en vattendom från 1946.

Utsläpp till luft

Verksamhetens främsta utsläpp till luft består av stoft från spraytorkning i pulverproduktionen. Det finns tre spraytorkar i verksamheten och dessa är försedda med antingen slangfilter med cykloner eller cykloner följt av vätskeskrubber. För att minska

stoftutsläppen kommer endast torn 1 att vara i drift framöver. Torn 1 har effektivare stoftrening och det finns även möjligheter för värmeåtervinning. Med avveckling av de äldre tornen kommer stoftutsläppen minska och BAT-AEL kunna innehållas.

Förutom stoftutsläpp kan viss aerosolbildning uppstå från våtkylda kylmediekylar. För att minimera risken för legionella behandlas kylvattnet med bakteriehämmande medel. Risken för legionella bedöms som låg. Utöver detta sker utsläpp till luft även från interna fordon samt inkommande och utgående transporter samt energianvändning.

Buller

Ljudpåverkan uppstår både från stationära källor inom anläggningen och från transporter till och från området.

Transporter

Verksamhetens transporter innebär miljöpåverkan i form av buller, avgaser, trafiksäkerhet och påverkan på lokalt vägnät. Den planerade utökningen innebär fler tunga transporter till och från anläggningen, inklusive tankbilar, leveranser och distribution.

Kemikalier

Verksamheten använder ett flertal kemiska produkter, exempelvis natriumhydroxid, salpetersyra, fosforsyra, svavelsyra och natriumhypoklorit. Kemikalier förvaras invallade och i märkta tankar eller i IBC-behållare i särskilda kemikalierum.

Hantering av avfall

Mejeriprocesserna ger upphov till avloppsvatten som släpps till kommunalt reningsverk eller våtmark. Efter första steget i diskningen blir det en restprodukt som kallas gränsmjöl. Denna restprodukt körs till en närliggande biogasanläggning.

Risker och ammoniakhantering

Risker är främst kopplade till brand, kemikalieläckage, läckage från ammoniaksystem för kyla samt oavsiktliga utsläpp via driftstörningar.

Befintliga kylcentraler innehåller ammoniak som köldmedia. De två största systemen innehåller 1 ton ammoniak vardera. De nya kylsystemen kommer att bestå av mindre aggregat om 200 kg vardera. De kommer att placeras inomhus och förses med larm och

nödventilation. Efter utökning kommer den sammanlagda mängden ammoniak vara 10 ton.

Riskutredningen belyser vikten av att personer i fastighetens närområde tidigt varnas om ett okontrollerat ammoniakutsläpp sker. Det saknas idag varningssystem såsom VMA i Götene tätort, men sökanden har tillsammans med kommunen initierat en översyn av möjliga informations- och varningsvägar till allmänheten. Ytterligare riskreducerande åtgärder som framkommer i riskutredningen är installation av vindstrutar. Dessa bör vara högt placerade samt finnas i varje väderstreck för att synas optimalt. För att underlätta för räddningstjänsten bör även insatsplaner arbetas fram.

Övervakning och kontroll av verksamheten

Kontrollprogram kommer att tas fram eller uppdateras för samtliga betydande miljöaspekter, inklusive utsläpp till recipient, stoft från spraytorkar, buller, dagvatten, fordonstvätt, energi, transporter och risker.

Varje kontrollprogram ska beskriva vilka parametrar som ska följas upp, hur mätningar och provtagningar genomförs, samt hur data utvärderas och redovisas. Programmen anpassas till respektive processdel och tas fram i takt med att nya anläggningsdelar tas i drift.

Statusrapporten

En utredning kring statusrapport har genomförts. Utredningen omfattar verksamhetens kemikalieanvändning, hantering av farligt avfall samt historiska markundersökningar. Bedömningen visar att det inte föreligger någon misstanke om mark- eller grundvatten-förorening inom verksamhetsområdet och att krav på fullständig statusrapport enligt förordningen inte är tillämpligt.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Lokalisering (inklusive riksintressen, områdesskydd, planförhållandena)

Verksamheten är belägen inom ett etablerat industriområde i den södra delen av Götene tätort. Området ligger i nära anslutning till riksväg 44 och E20, med närhet till såväl annan industriell verksamhet som bostadsbebyggelse. Närmaste bostäder ligger cirka 50 meter från fastighetsgränsen. Flera skolor, förskolor och vårdverksamheter finns inom 200–500 meters avstånd.

Verksamhetsområdet omfattas av flera gällande detaljplaner (Götene Östra industriområde). Planerna medger industriell verksamhet. I kommunens översiktsplan är området utpekat för fortsatt industriell användning. Kommunen pekar ut Götene mejeri som en strategisk livsmedelsanläggning med hög prioritet utifrån försörjnings-beredskap. En planändring kan komma att krävas för den sökta verksamheten.

Det finns inte något Natura 2000-område eller annan nationellt skyddad natur i närområdet. Däremot omfattas delar av Arladammarna inom fastigheten av naturvärdesklass 3 och 4 och flera värdearter förekommer i området. Bland annat har rörsångare, sävsångare, tornseglare och mindre strandpipare observerats.

Inom befintligt industriområde ligger fornlämningen St. Helenas källa (RAÄ Götene 41:1), ett dokumenterat kulturhistoriskt objekt med lång tradition och allmän tillgänglighet. Källan kommer att påverkas av den planerade förändringen och det pågår en process för att flytta fornlämningen till en ny plats strax utanför verksamhetsområdet. Flytten sker i samråd med Länsstyrelsen, arkeolog och antikvarisk expertis. Målsättningen är att återskapa källans utformning och tillgänglighet på en ny plats med hög kulturell och besökarmässig kvalitet. Inom verksamhetsområdet har även den historiska gårdsplatsen Backagård funnits. Gården har dokumenterats men bedömts inte längre ha kvarvarande kulturhistoriska skyddsvärden.

Alternativ lokalisering och utformning

Sökanden har utrett flera alternativa lokaliseringar för verksamheten, både på nationell och lokal nivå. På nationell nivå har sökanden tittat på nyetablering på annan ort i Sverige eller expansion vid befintliga anläggningar bland annat i Vimmerby, Falkenberg och Kalmar. Den samlade analysen visade att anläggningen i Götene har de mest gynnsamma förutsättningarna.

På lokal nivå utreddes alternativa placeringar inom Götene kommun, bland annat i Norra Götene och Källby. Båda alternativen har vissa planmässiga och tekniska förutsättningar men innebär större ingrepp i jordbruksmark eller närhet till känsliga områden. Sökanden har även utrett olika alternativa placeringar för nytt avloppsreningsverk.

Sökanden har även tittat på alternativ utformning och teknik. Vid val av teknik har BAT-slutsatserna för livsmedelsindustrin legat till

grund för bedömningen. Vald utformning syftar till att möjliggöra hög resurseffektivitet, återvinning av vatten, minskat kemikaliebehov och låg energiförbrukning per producerad enhet. Flera av lösningarna bygger på teknik som redan används inom Arlas andra anläggningar, vilket ger beprövad drift och underlättar intern kunskapsöverföring.

Nollalternativet

Nollalternativet innebär att sökanden fortsätter bedriva verksamheten utan genomförande av de planerade investeringarna eller utökningen av verksamheten. Vissa delar av produktionsutrustningen samt anläggningsdelar förblir tekniskt föråldrade eller otillräckliga i förhållande till framtida krav.

På sikt innebär det att verksamheten får begränsad möjlighet att möta förändrade krav från marknaden. Risken finns att sökanden tvingas producera produkter som har lägre marknadsvärde vilket försämrar lönsamheten. För att uppfylla krav i gällande BAT-AEL för utsläpp till vatten kommer en framtida prövning kvarstå även om ingen utökning sker.

Buller

De huvudsakliga bullerkällorna är fläktar, kylmediekylare, torkutrustning och trafik. Bullerutredningen visar att riktvärden för industribuller överskrids vid flera närliggande bostäder nattetid, främst till följd av transporter. Flera bullerkällor har redan försetts med bullerskärmar eller ljuddämpande åtgärder. I samband med utbyggnaden av verksamheten planeras bullerskärmar vid utpekade maskinytor, akustisk inkapsling av särskilt störande utrustning, åtgärder vid in- och utfart, ny trafikledning och körytor i östra delen av anläggningen. Vad avser överskridandet av den maximala ljudnivån som sker idag så orsakas den av de transporter som anländer med mjölk till torrmjölksproduktionen nattetid. Dessa transporter kommer att upphöra.

Med utökad verksamhet ökar bullerexponeringen något, särskilt vid inlastning, fläktutrustning och trafik i östra delen. Beräkningarna visar dock att riktvärden kan klaras med planerade skyddsåtgärder.

Påverkan på MKN vatten

Verksamheten ligger inom ett grundvattenmagasin men inte inom något vattenskyddsområde eller registrerad grundvattenförekomst enligt VISS. Närmaste ytvattenrecipient är Göteneån, som har

måttlig ekologisk status och uppnår inte god kemisk status (påverkad av kvicksilver och PBDE). Göteneån bedöms vara särskilt känslig för tillskott av fosfor (styrande ämne för ekologisk status) och ammoniak (giftigt för vattenlevande organismer).

Mejeriprocesserna ger upphov till avloppsvatten som innehåller organiskt material, rengöringskemikalier och näringsämnen. I dagsläget leds högbelastat processvatten till Götene kommuns avloppsreningsverk vidare till Göteneån. En del avloppsvatten transporteras till andra externa reningsverk i regionen. Permeat, kondensat och andra lätt nedsmutsade vattenströmmar leds i nuläget till en konstgjord våtmark (Arladammarna) som mynnar i Göteneån.

För att minska näringsbelastningen på Göteneån planeras ett nytt industriellt reningsverk som ska samla och rena hela volymen processavloppsvatten innan utsläpp. Reningsverket utformas för att begränsa flödet till 3 700 m^3 per dygn och halten totalfosfor i utgående vatten till 0,2 mg/l. För att inte försämra vid lågflöde får inte utsläppet ha högre halt än 0,1 mg/l och för att uppnå måttlig status bör minskning ske till 0,07 mg/l. För att inte försämra vid medelflöde får inte utsläppet ha högre halt än 0,26 mg/l och för att uppnå måttlig status bör minskning ske till 0,2 mg/l. Sökanden bedömer att driftfall lågflöde inte kommer att vara relevant vid ansökt verksamhet i och med att vid ökad produktion kommer flödet i ån att öka. Dessa värden och bedömningar avser enbart Sökandens verksamhet och ska inte tolkas som gemensamma eller sammanvägda med andra verksamheter i området. Detta innebär att den sammanlagda fosformängden som släpps ut från verksamheten och det kommunala avloppsreningsverket inte kommer att öka jämfört med nuläget, utan snarare minska marginellt. Under prövotiden kan det även utvärderas om ytterligare sänkning av fosforhalten är möjlig. Samtidigt förväntas ammoniumbelastningen minska väsentligt.

Den planerade reningslösningen omfattar teknik utöver vad som beskrivs i gällande BAT-slutsatser, med särskilt fokus på kväverening, inklusive hantering av urea-föreningar. Utifrån en kartläggning av tillgängliga tekniker har den bästa lösningen valts. Med hänsyn till att ytterligare rening inte kan ske på ett betryggande och robust sätt har ett värde på 6 mg/l föreslagits för totalkväve, vilket ligger i det lägre området av BAT-AEL. Detta innebär att den sammanlagda kvävemängden som släpps ut från det

kommunala reningsverket och det nya industriella reningsverket inte kommer att öka jämfört med nuläget, utan snarare minska marginellt.

För att säkerställa att utsläppen av ammoniak hålls inom godkända gränser har beräkningar visat att det nya reningsverket, vid en temperatur på 20°C, klarar MAC-värdet på 6,8 µg/l i samtliga fall. Årsmedelvärdet på 1,0 µg/l är mer beroende av kombinationen mellan ammoniumhalt och pH, men sökanden bedömer att reningsverket, efter en intrimningsperiod, har goda förutsättningar att uppfylla även detta krav.

Dagvatten mynnar delvis direkt i Göteneån och delvis via Arladammarna, som fungerar som förbehandling men saknar vissa funktioner såsom oljeavskiljning och sedimentering. Sökanden kommer att uppföra ett nytt utjämningsmagasin med oljeavskiljare där Arladammarna kommer att fungera som ett slutsteg. På så sätt förbättras reningseffekten av dagvatten väsentligt jämfört med nuläget. Den samlade lösningen möjliggör sedimentering, oljeseparation och fördröjning före utsläpp, vilket minskar risken för förorening till Göteneån och ökar robustheten vid skyfall eller driftstörningar.

Utsläpp från Arladammarna till Göteneån klarar idag inte gällande BAT-AEL för totalkväve och sökanden har därför fått dispens som medger högre utsläpp. Dispensens giltighet sträcker sig till och med den 31 december 2025. Sökanden har behov av att förlänga dispensen tills det nya reningsverket är uppfört och i drift. Därefter kommer kvävehalterna till recipienten att vara betydligt lägre än idag.

Utsläpp till luft

Verksamhetens främsta utsläpp till luft består av stoft från spraytorkning i pulverproduktionen. Tre spraytorkar är i drift vid anläggningen. Torn 1 har mycket låga utsläpp <1,0 mg/Nm^3. Torn 3 och 4 (skummjölksproduktion) uppvisar halter mellan 5–6 mg/Nm^3 vilket är nära BAT-AEL. Torn 4 (WPC-produktion) överskrider BAT-AEL med uppmätt nivå på 22 mg/Nm^3. Torn 3 och 4 kommer att avvecklas för att kunna innehålla BAT-AEL. Med avveckling av de äldre tornen kommer stoftutsläppen minska och mängden stoft understiger 1 ton per år vid ansökt verksamhet.

Transporter

Verksamheten medför ett omfattande flöde av tunga transporter till och från anläggningen. Ökad produktionsvolym innebär ett ökat behov av mjölktransporter med cirka 80 tankbilar per dygn jämfört med idag. Därutöver förekommer en begränsad mängd transporter av farligt gods till anläggningen, främst i form av salpetersyra, natriumhydroxid och andra rengöringskemikalier. För att minimera påverkan från transporter till omgivningen har flera skyddsåtgärder beaktats. Transportflöden styrs till östra delen av anläggningen, interna körvägar och trafikzoner har omstrukturerats, inlastning och utlastning sker inom särskilda lastzoner där vissa ytor är försedda med bullerskärmar eller placerade i byggnader.

Naturmiljö

En naturvärdesinventering har genomförts för Arladammarna och dess närmiljö. Flera fågelarter har observerats i området, däribland rörsångare, sävsångare, mindre strandpipare och tornseglare. Vissa av dessa omfattas av artskyddsförordningen, främst under häckningsperiod. Även groddjur förekommer, men inga skyddade arter har konstaterats. Den planerade verksamheten innebär att lätt nedsmutsade vattenströmmar inte längre leds till dammarna. För att säkerställa att dammarna inte torkar ut kommer dagvatten ledas dit innan utsläpp till Göteneån. Vid behov kommer även renat processavloppsvatten ledas till dammarna.

Risk och säkerhet

Risknivån för allmänheten från hantering av salpetersyra bedöms som acceptabel. Risken för större ammoniakutsläpp är liten, men konsekvenserna kan vara betydande om utsläpp når omgivningen. För att minimera riskerna är huvuddelen av ammoniak-anläggningarna placerade inomhus, skild från övrig verksamhet, och är utrustad med ventilationssystem, automatlarm och säkerhetsventiler. Det finns även ett gasvarningssystem. Med befintliga skyddsåtgärder, rutiner och riskanalyser bedöms påverkan på omgivningen vara låg.

Riskanalysen visar att påverkan vid ett ammoniakutsläpp kan nå bostäder inom en radie på upp till 300 meter beroende på väderförhållande. I dagsläget saknar Götene tätort ett kommunalt VMA-system. Sökanden har därför gjort en översyn av möjliga alternativa informationsvägar, exempelvis lokala larmsystem och direktkommunikation med berörda boende. Det pågår även en dialog med kommunen om VMA-system.

Yttranden från myndigheter och enskilda i sammanfattning

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker verksamheten under förutsättning att vattenförekomstens status inte försämras. Sökanden bör minst säkerställa att utsläppta mängder fosfor och ammonium inte ökar jämfört med idag.

Verksamheten påverkar vattenkvaliteten i flera vattenförekomster. För Göteneån är status avseende näringsämnen otillfredsställande. Måttlig status för näringsämnen (totalfosfor) ska uppnås till år 2033. Halterna av totalfosfor behöver minska för att det ska vara möjligt att nå MKN. Med föreslagna haltvillkor för verksamheten skulle fosforbelastningen på Göteneån/Silån öka från nuvarande belastning på 547 kg/år till 712 – 1113 kg/år. Den totala belastningen av totalfosfor för vattenförekomsten är enligt SMHI:s vattenweb 1501 kg/år. Verksamheten står följaktligen för en betydande del av belastningen på vattenförekomsten. Det krävs därför mer långtgående rening för att verksamheten ska anses vara tillåtlig och inte påverka recipienten negativt.

För ammonium/ammoniak är situationen ännu svårare för vattenförekomstens status, om än en ökning av totala mängden utsläppt ammonium kommer minska något, från 9314 kg/år till 8943 kg/år. Med så höga ammoniakhalter är sannolikheten stor att även biologin och ekologisk status påverkas. De effektbaserade bedömningsgrunderna för miljögifter i vattendirektivet bygger på en uppskattning av vilka koncentrationer som troligen inte innebär någon oacceptabel risk för effekter i eller via den akvatiska miljön. Det högsta halterna som mätts upp i Göteneån närmar sig den gräns som är akut toxisk för fisk (200 – 2000 µg/l) och ligger tydligt över den gräns som anses ”säker” för många fiskarters långsiktiga överlevnad (20 - 50 µg/l). För att inte verksamheten ska äventyra möjligheten att nå MKN för ammoniak krävs därför radikalt förbättrad kväverening.

Om det inte är möjligt att komma ner i en reningsgrad som gör att belastningen på Silån inte ökar bör sökanden överväga en annan lokalisering eller en överföringsledning av utsläppet till annan mindre känslig recipient, exempelvis till Kinneviken i Vänern.

Länsstyrelsen anser att sökandens förslag på provisoriska föreskrifter för utsläpp till vatten bör skärpas ytterligare så att de motsvarar den allra lägsta nivån enligt BAT-AEL och att de totala mängderna åtminstone inte ökar jämfört med nuvarande utsläpp.

När det gäller sökandens förslag villkor 10, beredskapsplan, så anser Länsstyrelsen att beredskapsplanen även ska omfatta risker för närboende vid ett läckage av ammoniak och att även hantering av släckvatten ska ingå i beredskapsplanen.

Utöver detta anser Länsstyrelsen att det behövs ytterligare villkor som reglerar verksamheten. Dessa omfattar den slutliga utformningen av reningsverket och anordningar för dagvatten och fordonstvätt samt förstagångsbesiktning.

Länsstyrelsen anser även att det behövs villkor som reglerar det nya kylsystemet med ammoniak och att sökanden ska utreda tekniska riskreducerande åtgärder som kan inträffa i samband med ammoniakhanteringen i befintliga delar av verksamheten. Sökanden ska ta fram en åtgärdsplan för att reducera riskerna med ammoniakhanteringen.

För platsen där det nya reningsverket ska uppföras anser Länsstyrelsen att det behövs villkor som reglerar avverkning av träd, belysning för att inte störa nattaktiva djur och fladdermöss, ledningsdragning samt hantering av invasiva arter.

Länsstyrelsen har lämnat kompletterande yttrande gällande detaljplanen och risken för påverkan på miljökvalitetsnormerna.

Miljö- och bygglovnämnden

Nämnden är över lag mycket positiv till de åtgärder och förbättringar som kommer att ske i samband med Arlas ansökan om utökat tillstånd, då det innebär bland annat förbättringar för utsläpp till luft och recipient samt förbättringar utifrån energi- och klimatpåverkan.

Nämnden är även positiv till att sökanden anlägger ett eget avloppsreningsverk, då detta kommer att avlasta det kommunala reningsverket och även minska utsläpp till Göteneån. Även Arladammarna kommer att integreras i reningsprocessen och bibehåller därmed sina ekologiska och sociala värden. När det gäller fortsatt utsläpp till det kommunala reningsverket är det viktigt att verksamheten säkerställer ett stabilt flöde av processavloppsvatten,

då verket idag har problem med att hantera flödestoppar. Även stabila pH-värden behöver säkerställas så att driften i verket inte påverkas.

Nämnden anser att det är positivt att ingen ny utsläppspunkt behöver anläggas. På grund av högre flöden behövs dock återkommande kontroll av åbrinken för att upptäcka eventuellt behov av erosionsskydd. Nämnden anser även att det är viktigt att temperaturparametern i framtida utsläpp följs för att bedöma eventuellt påverkan på Göteneån.

För det nya avloppsreningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 finns idag inte någon detaljplan. Detaljplanen är en förutsättning för att kunna få ett utökat tillstånd. Nämnden anser därför att detaljplanen måste vara antagen och ha vunnit laga kraft innan ett nytt beslut om utökat tillstånd kan medges.

När det gäller buller visar bullerkartläggningen att Naturvårdsverkets riktlinjer överskrids i nuläget. Ansökan saknar en tidsatt åtgärdsplan som visar att nivåerna kommer att kunna ligga under riktvärdena inom en snar framtid. Enligt sökanden kan överskridanden inrymmas i Naturvårdsverkets begrepp ”enstaka tillfällen”, något som inte överensstämmer med miljöbalkens olägenhet för människors hälsa. Nämnden anser att ansökan bör kompletteras med ett klargörande över bullersituationen, en rimlighetsavvägning vad gäller åtgärder för att dämpa buller med avvägning mellan kostnad och nytta, en hälsokonsekvensbeskrivning med relevanta omständigheter efter att riktvärden överskrids hos närboende och en motivering till att en störning två gånger per vecka ska kunna klassificeras som ”enstaka tillfällen” då den inte skulle kunna anses vara av helt tillfällig natur.

Det behöver tydliggöras i tillståndet vad som menas med invägd mjölkråvara, om det är den invägda mängd som används i den egna mejeriproduktionen eller om det är all invägd mängd mjölk som passerar mjölktankarna i verksamheten. Sökanden tar även emot mjölk som endast passerar anläggningen och som förvaras kortvarigt i mejeriets mjölktankar innan den lastas ut för vidare transport till andra anläggningar. Enligt sökanden så ska den mängd mjölk som inte används i produktionen inte heller räknas som invägd mängd mjölkråvara. Nämnden kan hålla med om resonemanget men när det gäller beräkning av transporter och diskning så behöver även denna mängd inräknas.

Tillsynsmyndigheten ska meddelas när tillståndet tas i anspråk och när den utökade verksamheten sätts igång.

Nämnden anser att beslut om dispens av BAT-AEL för utsläpp av totalkväve bör ha ett sista datum för när dispensen upphör att gälla. Sökanden har hemställt att dispensen ska gälla till dess att det nya avloppsreningsverket är uppfört och drifttaget och det finns således inte något slutdatum.

Verksamheten har ett avstånd på endast 50 meter till närmaste bostäder och finns i direkt anslutning till tätort med skola. Nämnden anser därför att det är viktigt att riskerna för tredje man säkerställs och att riskbedömningen görs i samarbete med räddningstjänst och med myndigheten för civilt försvar.

När det gäller yrkade villkor lämnar nämnden följande synpunkter:

- Villkor 2 och 3, utsläpp till vatten. Att maxflödet för enskilt dygn enbart ska innehållas under minst 10 av 12 månader kan ge mycket stora problem i det kommunala reningsverket och påverka deras möjlighet att innehålla sina villkor. Det behöver även förtydligas vad som menas med obetydligt förorenat avloppsvatten så att det inte finns några osäkerheter kring vad som menas.

- Villkor 4, dag- och släckvattenhantering. Systemet ska bland annat omfatta oljeavskiljare med avstängningsfunktion. Det framkommer inte om det är en oljeavskiljare enligt standard SS-EN858. Det behöver framgå vilken typ av oljeavskiljare eller att det regleras utsläppskrav som oljeavskiljaren ska klara.

- Villkor 10, beredskapsplan. Riskanalys bör tas fram i samarbete med räddningstjänst och inte tillsynsmyndigheten, då skyddet för tredje man inte ligger inom miljöbalkens lagstiftning utan under det regelverk som ligger under myndigheten för civilt försvar. Det behövs även ytterligare krav på riskreducerande åtgärder, tex krav på att larm ska vara kopplade till jourhavande personal eller vaktbolag.

Nämnden anser även att det behövs villkor om förstagångsbesiktning och löpande periodiska besiktningar, reglering av utsläpp av vatten från fordonstvätt, villkor om

temperaturparameter för utsläpp av vatten till Göteneån samt villkor som säkerställer pH till det kommunala reningsverket. Det behöver även finnas villkor som säkerställer kontroll av åbrinken och villkor kring stoft från spraytorkning i pulverproduktionen.

Myndigheten för civilt försvar (MCF)

MCF lämnar synpunkter avseende risk och säkerhet kopplat till ammoniakhanteringen. För scenario 1 och 2 riskerar individer i omgivningen att omkomma vid ett ammoniakutsläpp. I utredningen beskrivs att genom att utfärda ett Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan antalet skadade människor sannolikt reduceras. I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs att Götene tätort saknar ett kommunalt VMA-system och att sökanden därför ska initiera en intern översyn av möjliga alternativa informationsvägar. MCF efterfrågar en redogörelse över vilka varningsrutiner sökanden kommer att initiera vid ett eventuellt ammoniakläckage och hur allmänheten kommer att få information kring dessa.

När det gäller sökandens yrkande villkor 10, beredskapsplan, anser MCF att villkoret bör kompletteras med följande lydelse: *Kontinuerlig uppföljning av riskanalysen och implementering av efterföljande åtgärder ska göras i samråd med tillsynsmyndigheten.*

Med anledning av att Götene kommun saknar ett kommunalt VMA-system anser MCF att frågan om varningssystem ska hanteras som ett utredningsvillkor. Sökanden behöver undersöka möjligheten till installation av ett utomhusvarningssystem med särskild ljudsändare för att varna allmänheten. Utredningen ska ske i samråd med räddningstjänsten. Var ljudsändarna ska sättas upp bör vara kopplade till spridningsberäkningar. Utredningen ska ges in till miljöprövningsdelegationen innan den sökta verksamheten tas i drift.

Sökandens bemötande av yttrandena

Bemötande av miljö- och bygglovnämndens yttrande

Erosionsrisk

Sökanden bedömer att den planerade verksamheten inte medför någon betydande erosionsrisk i berörd sträcka av Göteneån. Åbrinken vid befintlig utsläppspunkt är redan erosionsskyddad. Sökanden har dock inga invändningar mot att återkommande okulär

kontroll av åbrinken införs inom ramen för verksamhetens kontrollprogram. Den närmare utformningen av sådan uppföljning, exempelvis kontrollsträcka, intervall och dokumentation, kan lämpligen ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Om kontrollen skulle visa avvikande påverkan eller tecken på erosion får detta utredas närmare, vartefter behovet av eventuella åtgärder får bedömas utifrån orsak, omfattning och vad som är skäligt.

Sökanden anser inte att kontroll av åbrinken behöver regleras genom villkor.

Temperatur

Vad gäller temperaturfrågan framgår det att det nya reningsverket dimensioneras för ett utgående, renat processvatten på cirka 20° C, att temperaturen på utgående vatten ska mätas kontinuerligt samt att Göteneån ska följas med kontinuerlig temperaturmätning uppströms utsläppspunkten. Temperaturpåverkan vid normalflöde i ån är begränsad, medan påverkan kan bli större vid lågvatten och då får hanteras genom styrning. Reningsverket kan vid behov kompletteras med kylning av utgående vatten. Temperaturfrågan bör lämpligen hanteras inom ramen för verksamhetens kontrollprogram.

Sökanden medger villkor kring att regelbundet mäta temperaturen i utsläppet till Göteneån. Metod och frekvens ska framgå i kontrollprogram och de uppmätta värdena redovisas i miljörapporten.

Detaljplan

Sökanden delar inte nämndens uppfattning att detaljplanen måste vara antagen och ha vunnit laga kraft för att utökat tillstånd ska kunna medges. Det kommunala avloppsreningsverket kan ta emot en produktion motsvarande en invägning av 450 000 ton mjölkråvara per år vilket nuvarande tillstånd medger. Fastigheten Sils-Sandtorp 1:15, där det nya avloppsreningsverket avses placeras, är utpekat för industriändamål i gällande översiktsplan. Den ansökta verksamheten strider därmed inte mot gällande planbestämmelser.

Processavloppsvatten

Det kommer att vara ett stabilt flöde till det kommunala avloppsreningsverket. Sökanden har installerat och driftsatt två bufferttankar för processavloppsvatten sedan ansökan lämnades in. Detta möjliggör reglering av utgående flöde och bidrar till ett

jämnare och mer kontinuerligt flöde till reningsverket. Tidigare förekommande flödestoppar har i huvudsak eliminerats och buffertvolymen har en utjämnande effekt även på pH-nivåerna i processavloppsvattnet. Det finns även möjlighet att justera pH vid behov. Sökanden anser inte att det finns behov av att genom villkor reglera pH i utgående vatten till det kommunala reningsverket.

Villkorsförslag 2 innebär att maxflödet på 1 680 m^3 per dygn ska gälla som månadsmedelvärde och ska innehållas minst 10 av 12 månader. Därutöver innehåller villkoret ett högsta tillåtet flöde på 1 800 m^3 processavloppsvatten under enskilt dygn. För maxflödet för enskilt dygn gäller inte att det ska innehållas under minst 10 av 12 månader.

Nämnden anser att det är oklart vad som räknas som obetydligt förorenat avloppsvatten. I den tekniska beskrivningen framkommer att lätt nedsmutsat processavloppsvatten främst permeat från RO-filtrering samt produkt- och ångkondensat. Innehållet begränsas av andra stycket i villkorsförslag 3 som anger att halten BOD_7 får som högst uppgå till 100 mg per liter per dygn som månadsmedelvärde samt att om avloppsvattnet avleds till våtmarken får därutöver dess innehåll av fosfor högst uppgå till 1,0 mg per liter per dygn som månadsmedelvärde. Sökanden anser att dessa utsläppsbegränsningar är tillräckliga för att definiera vad som är ett obetydligt oförorenat processavloppsvatten.

Dagvatten

Sökanden anser inte att det är lämpligt att i villkor låsa fast vilken standard en oljeavskiljare ska ha. Det bör inte heller föreskrivas utsläppskrav eftersom dessa är svåra att förutse och dessutom skiljer sig mellan dagvatten och släckvatten. Det som är viktigt är funktionen och den uppnås med den planerade lösningen som redovisats i den tekniska beskrivningen.

Utsläpp från fordonstvätt

Efter vidare utredning och dialog med VA-huvudmannen avses tvättvattnet från fordonstvätten ledas till det kommunala spillvattennätet. Utformning av rening kommer att ske i enlighet med Naturvårdsverkets vägledningar om fordonstvättar samt att olje- och slamavskiljare utformas enligt svensk standard SS-EN 858 klass 1. Vattnets beskaffenhet regleras i VA-huvudmannens allmänna bestämmelser för vatten och avlopp. Sökanden anser inte att det är motiverat med ytterligare reglering.

Buller

Nuvarande bullervillkor klaras med god marginal under dagtid, för kvällstid klaras riktvärdet i alla beräknade punkter utom en och nattetid överskrids riktvärdet i sju av åtta punkter. Sökanden har utrett vilka åtgärder som behöver vidtas för att kunna klara Naturvårdsverkets riktlinjer för industribuller. Vissa åtgärder är redan genomförda och kvarvarande åtgärder kommer vara genomförda senast den 1 september 2026. Sökanden har reviderat bullerutredningen och bifogat den till ansökningshandlingarna.

Invägd mjölkråvara

Nämnden anser att det i tillståndet ska tydliggöras vad som avses med invägd mjölkråvara. Sökanden anser att begreppet invägd mjölkråvara i tillståndet ska avse den mängd mjölk som tas emot vid anläggningen för att användas i den egna mejeriproduktionen. Mjölk som endast mellanlagras och transporteras vidare utan att genomgå någon bearbetning ska inte omfattas av mängden invägd mjölk.

Dispens BAT-AEL

Arla har som nämnden anger ansökt om dispens till dess att det nya avloppsreningsverket är uppfört och idrifttaget samt om en igångsättningstid av fyra år från det att tillståndet vunnit laga kraft. Om inte tillståndet överklagas i delar av betydelse för tillåtligheten kan avloppsreningsverket i bästa fall vara i drift någon gång i början av år 2028. Om hela igångsättningstiden behöver utnyttjas kommer dispens att behövas till och med juli 2030. Om tillståndet överklagas kan tidpunkten för när avloppsreningsverket tas i drift förskjutas ytterligare. Detta innebär att det inte är möjligt att bestämma ett visst datum för när dispensen ska upphöra, om den tidpunkten inte ligger väldigt långt fram. Av den anledningen har sökanden yrkat att dispensen ska gälla till dess att det nya avloppsreningsverket är idrifttaget.

Risker

Sökanden har tidigare genomför en samhällsriskutredning avseende verksamhetens påverkan på tredje man. Utredningen visar att sannolikheten för ett större ammoniakutsläpp är låg, även om konsekvensen i ett sådant scenario kan vara betydande. Även hanteringen av salpetersyra har analyserats varvid risknivån för tredje man bedömts vara acceptabel utifrån en samlad bedömning av sannolikhet och konsekvens. Sökanden avser att, efter det att nytt tillstånd vunnit laga kraft, genomföra en uppdaterad riskanalys

avseende verksamhetens risker för tredje man. Identifierade risker där det föreligger behov av åtgärder kommer dokumenteras och följas upp i en åtgärdsplan.

Sökanden bestrider att villkor utformas på den detaljnivå som nämnden föreslår. Villkor 10 överensstämmer med vad som föreskrivits för andra anläggningar. Detaljkrav som kan vara motiverade bör lämpligen hanteras inom ramen för tillsynen.

Utsläpp av stoft

Sökanden bestrider villkor som reglerar stoftutsläpp. Mängden understiger 1 ton per år vid ansökt verksamhet och har därmed en begränsad påverkan på omgivningen och motiverar därmed inte någon reglering i ett särskilt villkor. Eftersom anläggningen är en industriutsläppsverksamhet omfattas utsläppet av BAT-slutsatser. Det begränsningsvärde som gäller för stoft är spannet 2–10 mg/Nm^3, vilket anläggningen klarar.

Övrigt

Nämnden har föreslagit villkor kring förstagångsbesiktning och löpande periodiska besiktningar. Sökanden medger villkor om förstagångsbesiktning avseende det nya avloppsreningsverket. Sökanden bestrider villkor om löpande periodiska besiktningar. Den frågan bör hanteras inom ramen för kontrollprogrammet.

Bemötande av länsstyrelsens yttrande

Utsläpp till vatten

Sedan kompletteringarna gavs in har sökanden arbetat vidare med vattenbesparande åtgärder och ytterligare optimering av den planerade reningsanläggningen. Sökanden kan åta sig att begränsa utgående dygnsflöde till 3 700 m^3/dygn. Sökanden bedömer att det finns goda möjligheter att på sikt minska flödet ytterligare.

Det fortsatta projekterings- och optimeringsarbetet har också visat att halten totalfosfor i utgående vatten kan begränsas till 0,2 mg/l. Detta innebär att den sammanlagda fosformängd som släpps ut från GVV och Arla inte ökar i förhållande till nuläget, utan minskar marginellt. Under prövotiden, när reningsverket tagits i drift, intrimmats och nått stabil funktion, kan det slutligt bedömas om ytterligare sänkning av utgående fosforhalt är möjlig.

Den planerade reningsanläggningen utformas med ett effektivt nitrifikationssteg, vilket innebär goda förutsättningar att hålla ammoniumhalten i utgående vatten låg. Sökanden har gjort förenklade blandningsberäkningar för olika kombinationer av ammoniumhalt i utgående vatten och pH i recipienten. Vid en temperatur på 20° C visar det att MAC-värdet på 6,8 µg/l klaras i samtliga fall medan årsmedelvärdet på 1,0 µg /l är mer beroende av kombinationen ammoniumhalt och pH. Sökandens bedömning är därför att det nya reningsverket, efter intrimning under prövotiden, har goda förutsättningar att nå sådana kombinationer av ammoniumhalt i utgående vatten och pH att årsmedelvärdet för ammoniak kan klaras.

Sökanden vill framhålla att uppgiften att Göteneån utgör en egen vattenförekomst har inneburit en ny förutsättning i prövningen. Mot denna bakgrund har sökanden haft anledning att på nytt analysera verksamhetens påverkan på recipienten. De nu redovisade uppgifterna om utgående flöde, mängd fosfor och ammoniumhalt bygger således på fortsatt utrednings – och optimeringsarbete som skett efter kompletteringen. Sökanden anser därför att det finns ett tydligt behov av att den nya reningsanläggningen får tas i drift och trimmas in under prövotid, så att dess faktiska funktion kan följas upp under verkliga driftsförhållanden. Först genom sådan intrimning och efterföljande uppföljning kan det slutligt klarläggas vilka nivåer som varaktigt kan innehållas och vilka ytterligare justeringar som vid behov kan genomföras för att säkerställa att verksamheten inte ger upphov till att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller har sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt miljökvalitetsnormerna.

Processen i den planerade reningslösningen innefattar kvävereduktion genom en flerstegsprocess innefattande nitrifikation och dubbla denitrifikationssteg med MBR-filter som efterföljande reningssteg vilket ger en hög grad av avskiljning och förbättrar reningen ytterligare. Den planerade reningslösningen omfattar installation av reningsteknik utöver vad som beskrivs i gällande BAT-slutsatser. Vid val av reningsteknik har stort fokus legat på kväverening innefattande rening av urea-föreningar som innehåller kväve. Utifrån detta och mot bakgrund att ytterligare rening inte kan ske på ett betryggande och robust sätt anser sökanden att vald lösning är vad som är tekniskt möjligt. Med anledning av detta har värdet 6 mg/l föreslagits vilket är i det lägre området av BAT-AEL för totalkväve. Detta innebär att den sammanlagda kvävemängden

som släpps ut från det kommunala reningsverket och Arlas reningsverk inte ökar i förhållande till nuläget, utan minskar marginellt.

Beredskapsplan, villkor 10

Sökanden medger det första tillägget i villkorslydelsen avseende att beredskapsplanen även ska omfatta läckage av ammoniak. Sökanden avser att i beredskapsplanen fortsatt inkludera planer för agerande vid ammoniakutsläpp. Avseende risken för närboende tolkar sökanden det som en fråga hur närboende ska varnas. Framtida plan för VMA eller annat lämpligt varningssystem kommer att inkluderas i beredskapsplanen.

Sökanden bestrider tillägget av ett särskilt krav i villkorslydelsen avseende släckvattenhantering. Sökanden bedömer att det åtagande som redovisats i ansökan, avseende byggnation och hantering av släckvatten, uppfyller gällande kravbild och är tillräckligt. Ytterligare detaljkrav avseende släckvattenhantering är inte motiverat.

Ytterligare villkorsförslag, LST 1–8

Sökanden medger villkor kring att den slutliga utformningen av reningsverket och anordningar för dagvatten och fordonstvätt ska redovisas till tillsynsmyndigheten i god tid innan reningsverket och övriga anordningar tas i drift.

När det gäller villkor kring förstagångsbesiktning anser sökanden att villkoret ska ha följande skrivning; ”Förstagångsbesiktning ska göras senast sex månader efter att avloppsreningsverket på fastigheten Sils-Sandtorp 1:15 har tagits i drift. Tillsynsmyndigheten får senarelägga tidpunkten om det finns särskilda skäl. Tillsynsmyndigheten ska ges möjlighet att närvara vid förstagångsbesiktningen. Besiktningsrapport ska ges in till tillsynsmyndigheten”.

Länsstyrelsen har föreslagit villkor kring de nya kylsystemen med ammoniak som köldmedium. Sökanden medger villkoret med mindre justeringar. Anläggningarna kommer att utformas så att köldmediet ammoniak endast finns inom driftrum inomhus. Driftrum förses med detekterings- och larmsystem samt nödventilation med skrubberenhet.

När det gäller länsstyrelsens förslag på att utreda tekniska riskreducerande åtgärder för skadehändelser i befintliga kylsystem anser sökanden att den föreslagna villkorsregleringen innebär en

överlappning av såväl gällande regelverk som redan accepterade villkor och åtaganden. Riskanalys och tillhörande åtgärder hanteras som en integrerad del av verksamhetens systematiska säkerhetsarbete och egenkontroll, där såväl tekniska som organisatoriska och andra relevanta åtgärder beaktas. Sökanden redovisar redan idag genomförda och planerade åtgärder i den årliga miljörapporteringen. Mot denna bakgrund saknas skäl att införa ytterligare villkorsreglering i denna del.

Sökanden medger länsstyrelsens förslag på villkor avseende avverkning av träd och belysning för fastigheten Sils-Sandtorp 1:15.

När det gäller villkor kring ledningsdragning anser sökanden att villkoret inte är motiverat. Inom ett biotopskyddsområde är det förbjudet att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Skyddet avser biotopen som helhet och omfattar såväl naturmiljön som livsbetingelserna för de arter som förekommer där. Det finns således redan ett lagstadgat och straffsanktionerat förbud mot att skada biotoper som omfattas av det generella biotopskyddet.

Detsamma gäller länsstyrelsens förslag kring hantering av invasiva arter. Hanteringen regleras genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter. Ett villkor i denna fråga skulle därmed innebära en dubbelreglering och är obehövligt.

Detaljplan miljökvalitetsnormerna

Sökandens bedömning är att den ansökta verksamheten, med föreslagna skyddsåtgärder, driftstyrning och uppföljning, inte medför otillåten försämring av vattenmiljön och inte heller äventyrar möjligheten att följa miljökvalitetsnormen för vatten. Den planerade reningslösningen innebär en tydlig förbättring jämfört med nuläget och ger bättre förutsättningar att kontrollera ammoniakbildningen än dagens hantering. En överföringsledning skulle innebära att ån förlorar en betydande del av sitt flöde och bedöms tillsamman med att en överföringsledning till en annan recipient skulle bli mycket omfattande som ett mindre bra alternativ.

Götene kommuns kommunstyrelse har den 26 juni 2026 beslutat dels att lämna uppdrag till samhällsbyggnad för att förbättra Göteneåns/Silåns vattenstatus med målsättning att nå gällande

miljökvalitetsnormer för vatten, dels att begära ett planeringsbesked av länsstyrelsen gällande ingripandegrunden om miljökvalitetsnormer i det ärende om detaljplan som pågår parallellt.

Bemötande av Myndigheten för civilt försvars yttrande

Myndigheten för civilt försvar (MCF) efterfrågar en redogörelse över vilka varningsrutiner sökanden kommer att initiera vid ett eventuellt ammoniakläckage. Ändamålsenliga rutiner för larmning och varning utgör en integrerad del av verksamhetens systematiska säkerhetsarbete. Götene tätort saknar i dagsläget ett kommunalt system för VMA. Sökanden har initierat en översyn av möjliga informations- och varningsvägar till allmänheten vid en eventuell olyckshändelse. Götene kommun avser att ansöka om att ett VMA-system etableras i tätorten. Sökanden avser att fortsatt följa denna process samt samverka med kommunen och räddningstjänsten i frågan. Rutiner för larmning, informationsspridning och hantering av olyckshändelser kommer att regleras i verksamhetens beredskapsplan. MCF anser att frågan om varningssystem ska hanteras som ett utredningsvillkor. Sökanden bedömer att ett kommunalt VMA-system utgör den mest ändamålsenliga och robusta lösningen. Om ett sådant system inte etableras avser sökanden i samråd med räddningstjänsten utreda möjliga kompletterande varningslösningar. Sökanden anser att tillsynsmyndigheten kan hantera en sådan lösning och det finns inte skäl att redovisa detta till tillståndsmyndigheten.

Sökanden medger föreslagen komplettering av villkor 10 kring kontinuerlig uppföljning av riskanalysen och implementering av åtgärder.

Motiveringen till Miljöprövningsdelegationens beslut

Kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas?

Sökanden har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömnings-förordningen (2017:966). Miljöprövningsdelegationen finner att miljökonsekvensbeskrivningen har den omfattning och detaljeringsgrad som krävs för att miljöbedömningen ska kunna slutföras. Därmed kan miljökonsekvensbeskrivningen godkännas enligt 6 kap. 42 § miljöbalken.

Är statusrapporten tillräcklig?

Den verksamhet som ansökan omfattar är en industriutsläppsverksamhet och då ska ansökan innehålla en statusrapport som beskriver nuläget i mark och grundvatten. Enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250) krävs dock inte en statusrapport om risken är liten för att verksamheten medför föroreningsskada inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivas. Miljöprövningsdelegationen bedömer att risken är liten för att den verksamhet som ansökan omfattar medför föroreningsskada. Därför krävs ingen statusrapport i detta fall.

Är verksamheten tillåtlig?

Lokalisering

Verksamheten planeras dels inom befintligt verksamhetsområde, dels på naturmark i anslutning till det kommunala reningsverket. Verksamheten är förenlig med kommunens översiktsplan och detaljplan för befintligt verksamhetsområde. Detaljplan för det nya reningsverket har tagits fram och Kommunstyrelsen har den 26 augusti 2026 beslutat att anta detaljplanen för Reningsverk, Sils-Sandtorp 1:15. Området där reningsverket ska placeras är dock inte detaljplanelagt sedan tidigare. Verksamheten är således inte i strid med någon gällande detaljplan. Att den aktuella detaljplanen för reningsverket ännu inte fått laga kraft utgör därmed inget hinder mot att tillåta verksamheten.

Verksamheten gränsar till bostadsområden i flera riktningar och närmaste bostäder ligger cirka 50 meter från fastighetsgränsen. Verksamheten ger upphov till buller vid driften samt vid transporter. Beräkningarna visar att, efter planerade åtgärder, kommer naturvårdsverkets riktvärden för industribuller att klaras även nattetid.

Lokaliseringen för det nya reningsverket är i anslutning till det kommunala avloppsreningsverket. Området är således redan idag påverkat av vissa luktstörningar. Det finns inte några bostäder i närområdet som kan påverkas av luktstörningarna.

Detaljplan - reningsverk

Länsstyrelsen har i sitt granskningsyttrande över den kommande detaljplanen bedömt att det finns osäkerheter kring möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för ammoniak, trots att det planerade reningsverket innebär en betydande minskning av

utsläppen. Efter detta har Götene kommun beslutat att ta fram en handlingsplan med ytterligare åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i Silån och Göteneån i syfte att miljökvalitetsnormerna ska kunna uppnås. Mot bakgrund av dessa kompletterande åtgärder har Länsstyrelsen i detaljplaneärendet bedömt att detaljplanens genomförande inte innebär en risk för att miljökvalitetsnormerna inte kan följas.

Mot denna bakgrund bedömer Miljöprövningsdelegationen att den ansökta verksamheten, med de förutsättningar som följer av den kommande detaljplanen och de planerade åtgärderna, inte kan anses motverka möjligheterna att uppfylla gällande miljökvalitetsnormer.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Vattenförekomsten Silån (WA42745814) är verksamhetens berörda recipient.

För Silån gäller enligt nuvarande miljökvalitetsnorm ett mindre strängt krav om måttlig status för näringsämnen (totalfosfor), vilken ska uppnås senast år 2033. För näringsämnen (totalfosfor) är statusklassificeringen dålig status. För ammoniak är statusklassificeringen måttlig status, där flerårsmedelvärdet överstiger gällande gränsvärde. Mot denna bakgrund finns ett behov av att minska belastningen av såväl fosfor som ammoniumkväve för att undvika en försämring av vattenförekomstens status och för att inte äventyra möjligheten att uppnå gällande miljökvalitetsnorm.

Miljöprövningsdelegationen har att pröva om den ansökta verksamheten kan tillåtas mot bakgrund av bestämmelserna i miljöbalken, däribland kraven på att verksamheten inte får medföra en otillåten försämring av vattenförekomsternas status eller äventyra möjligheterna att följa gällande miljökvalitetsnormer.

Sökandens verksamhet bidrar redan idag till en betydande belastning på recipienten. Den ansökta verksamheten innebär emellertid att ett nytt reningsverk designas och dimensioneras särskilt för verksamhetens processavloppsvatten. Det kommunala avloppsreningsverket saknar idag kapacitet att ta emot och behandla samtliga avloppsflöden från verksamheten. Genom det nya reningsverket kommer allt processavloppsvatten, inklusive lätt förorenat vatten som idag leds till Arladammarna, att genomgå rening innan utsläpp sker. Detta innebär en högre reningsgrad och en minskad belastning av bland annat fosfor och ammoniumkväve till recipienten.

Vid en samlad bedömning bedöms den ansökta verksamheten, tillsammans med de åtgärder som planeras inom ramen för kommunens handlingsplan för vattenmiljön, leda till en förbättrad situation för recipienten jämfört med dagens förhållanden. Verksamheten bedöms därmed inte motverka möjligheterna att uppnå gällande miljökvalitetsnormer och medför inte heller någon sådan försämring av vattenförekomstens status som utgör hinder mot tillåtligheten enligt miljöbalken.

Dispens från industriutsläppsförordningen

Enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen (2013:250) får dispens medges från ett begränsningsvärde i BAT-slutsatser om det, med hänsyn till verksamhetens geografiska läge, lokala miljöförhållanden eller anläggningens tekniska egenskaper, skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att uppfylla begränsningsvärdet.

Av utredningen i ärendet framgår det att det kommunala reningsverket inte har kapacitet att ta emot allt avloppsvatten och nuvarande rening via Arladammarna inte har förutsättningar att rena kväve för att uppfylla begränsningsvärdet för utsläpp av totalkväve enligt BAT 12. För att klara kraven i BAT-slutsatserna krävs ett nytt reningsverk som beräknas vara i drift fyra år efter att tillståndet fått laga kraft. Att genomföra omfattande investeringar eller ombyggnationer för att kunna omhänderta lätt nedsmutsat avloppsvatten, som idag leds till Arladammarna, skulle innebära betydande kostnader samtidigt som miljönyttan blir begränsad under den korta övergångsperioden.

Mot denna bakgrund bedömer Miljöprövningsdelegationen att förutsättningarna för dispens enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen är uppfyllda. Dispensen ska vara tidsbegränsad och gälla endast fram till dess att det nya reningsverket tagits i drift. Sökanden har yrkat på en igångsättningstid på fyra år, vilket innebär att dispensen som längst ska gälla till och med den 31 oktober 2030.

Ammoniakhantering

Avståndet till närmaste bostad från kylsystemen är cirka 70 meter. Det finns även ett antal skolor, förskolor och vårdinrättningar inom 200 – 500 meter från verksamheten. Varningssystem som varnar allmänheten för ett eventuellt utsläpp behöver finnas.

Det pågår en dialog mellan kommunen och sökanden kring VMA-system med ljudsändare. Om och var dessa ska placeras är kommunens ansvar och kan inte regleras i tillståndet. Vilka andra

typer av varningssystem som är lämpliga att installera, till exempel vindstrutar, är något som bör ingå den i åtgärdsplan som ska tas fram.

Med de skyddsåtgärder som sökanden vidtar och de villkor som föreskrivs bedömer Miljöprövningsdelegationen att riskerna kan hållas på en acceptabel nivå.

Sammanfattande bedömning av tillåtligheten

Förutsatt att de föreskrivna villkoren iakttas (mer om dessa nedan) anser Miljöprövningsdelegationen sammanfattningsvis att verksamheten går att förena med målen för miljöbalken, de allmänna hänsynsreglerna och en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Därför ska tillstånd ges till verksamheten.

Vilken omfattning ska tillståndet ha?

Miljöprövningsdelegationen anser att tillståndet kan medges i den omfattning som sökanden yrkat på.

Vilka villkor behövs för tillståndet?

Med anledning av sökandens villkorsförslag, remissinstansernas synpunkter och sökandens bemötande gör Miljöprövningsdelegationen följande överväganden när det gäller villkor för verksamheten.

Villkor 4 – utsläpp till det kommunala spillvattennätet

Villkoret syftar till att begränsa verksamhetens belastning på det kommunala reningsverket under den tid som processavloppsvattnet leds dit. Värdena föreskrivs som begränsningsvärden i enlighet med sökandens yrkande. I befintligt tillstånd regleras värdena som riktvärden. För att ge utrymme för viss variation ska månadsmedelvärdena klaras under tio av tolv månader. Detta gäller dock inte för maxvärden för enskilt dygn.

Villkor 6 – dagvatten

Släckvatten innehåller andra typer av föroreningar och bör inte ledas till utjämningsmagasin för dagvatten där det finns en bypass-funktion vid höga flöden. Villkor 6 bör därför enbart innefatta dagvattenhantering.

Villkor 7 – buller

I dagsläget innehålls inte bullervillkoren nattetid vid närmaste bostäder. Sökanden planerar att genomföra åtgärder så att bullervillkoren framöver kommer att innehållas. Villkor ska därför föreskrivas i enlighet med vad sökanden anger.

Villkor 8 – belysning

Det planerade reningsverket kommer att tillföra belysning i ett område som i huvudsak omges av öppen mark. Artificiellt ljus kan medföra störningar för fladdermössens födosök och rörelsemönster men även för andra nattaktiva djur. För att begränsa påverkan är det motiverat att belysningen utformas så att ljusspridningen från verksamhetensområdet begränsas.

Villkor 9 – luft

De begränsningsvärden som finns i BAT-slutsatserna reglerar endast normal drift. När torn 3 och 4 försvinner är det låga stoftutsläpp från verksamheten. För att inte lämna stoftutsläpp helt oreglerat vid driftstörningar anser Miljöprövningsdelegationen att utsläpp av stoft ska regleras genom villkor.

Villkor 13 och D2 – ammoniakhantering

Ett oavsiktligt utsläpp av ammoniak kan, beroende på utsläppets omfattning och omgivningsförhållandena, innebära en allvarlig risk för människors hälsa. Eftersom det finns bostäder i närheten behöver särskild hänsyn tas till risken för att ett läckage kan påverka personer utanför verksamhetsområdet. Det finns behov av att kunna varna personer i omgivningen vid en allvarlig händelse. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att den närmare utformningen och genomförandet av ett system för varning av allmänheten inte bör regleras genom villkor i tillståndet. Sådana frågor bör i stället hanteras i dialog mellan sökanden och kommunen.

Regeringen har beslutat att komplettera befintliga VMA-kanaler med systemet SE-Alert. Systemet införs stegvis från den 1 juli 2026 och innebär att VMA kan skickas direkt till mobiltelefoner inom ett geografiskt avgränsat område, utan krav på app eller registrerat telefonnummer. Detta förändrar förutsättningarna för hur allmänheten kan varnas vid en allvarlig händelse. Det kan samtidigt finnas behov av kompletterande varningsfunktioner vid verksamheten, exempelvis vindstrutar eller andra lokala

varningssystem. Behovet av sådana funktioner behöver bedömas utifrån verksamhetens och omgivningens förutsättningar.

Mot denna bakgrund bedömer miljöprövningsdelegationen att det finns behov av att säkerställa att nya kylsystem med ammoniak utformas och drivs på ett sådant sätt att konsekvenserna av ett eventuellt läckage begränsas. För befintliga kylsystem är det motiverat att kräva att sökanden tar fram en åtgärdsplan. Syftet med planen är att säkerställa att behovet av riskreducerande åtgärder fortlöpande identifieras och bedöms samt att behovet av kompletterande varningsfunktioner uppmärksammas. Det ska även vara möjligt för tillsynsmyndigheten att ställa ytterligare krav på innehållet i åtgärdsplanen samt krav på åtgärder som ska genomföras. Därför ges delegation till tillsynsmyndigheten.

Villkor 16 – släckvatten

Sökanden har angett att eventuellt släckvatten kommer att ledas till dagvattensystemet och samlas i utjämningsmagasinet. Vid stora mängder vatten har utjämningsmagasinet en bypass-funktion vilket leder till att vattnet når Arladammarna. Släckvatten ska så långt det är möjligt samlas upp och omhändertas externt i enlighet med gällande praxis. Enligt beskrivningen av planerad släckvattenhantering finner Miljöprövningsdelegationen det motiverat att föreskriva särskilt villkor kring släckvattenhantering.

Villkor 17 – förstagångsbesiktning

Sökanden har föreslagit att kontrollprogrammet ska uppdateras när nya anläggningsdelar av betydelse för kontrollprogrammet har tagits i drift. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och uppdaterat oavsett om nya anläggningsdelar tagits i drift eller inte. Villkoret ska därför omfatta samtliga förändringar som sker i verksamheten.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det behövs en förstagångsbesiktning när det nya reningsverket har uppförts. För att fortlöpande säkerställa reningsutrustningens funktion föreskriver delegationen även ett krav på periodisk kontroll.

Villkor som föreslagits men inte fastställts

Sökanden har föreslagit villkor kring avfallshantering. Miljöprövningsdelegationen bedömer att detta bäst hanteras inom ramen för egenkontrollen.

Länsstyrelsen har föreslagit ett villkor kring att den slutliga utformningen av reningsverket och anordningar för dagvatten och fordonstvätt ska redovisas till tillsynsmyndigheten. Miljöprövningsdelegationen anser inte att det är tillsynsmyndighetens ansvar att godkänna sådan utrustning utan att det är verksamhetsutövarens ansvar att säkerställa en korrekt och ändamålsenlig utformning av dessa.

En prövotid ska gälla för utsläpp av renat processavloppsvatten

För att trimma in och optimera driften av det nya reningsverket och eventuellt utreda om det behövs ytterligare reningsteknik för att få så låga utsläpp som det är möjligt behöver frågorna kring utsläpp till vatten utredas under en prövotid.

I prövotidsutredningen ska sökanden fördjupa utredningen kring förhållandet mellan pH, temperatur och ammonium med påverkan av ammoniak i recipienten. Om halterna av ammoniak visar förhöjda värden ska sökanden föreslå åtgärder för att minimera den skadliga miljöpåverkan.

När prövotidsutredningen är slutförd får en bedömning göras om det är lämpligt att även ha ett villkor avseende temperatur och pH.

Provisoriska föreskrifter under prövotiden, P1

Miljöprövningsdelegationen fastställer de provisoriska föreskrifterna utifrån de parametrar som sökanden yrkat på. Vilket är suspenderade ämnen (SS) (5 mg/l), BOD_7 (15 mg/l), totalkväve (6 mg/l) och totalfosfor. Vad gäller halten totalfosfor har sökanden under ärendets gång kommit fram till att halten kan begränsas till 0,2 mg/l. Miljöprövningsdelegationen har också justerat de totala årsmängderna utifrån det minskade flödet på 3 700 m^3 per dygn som sökanden uppgett i sitt bemötande.

När får tillståndet tas i anspråk?

Ett verkställighetsförordnande är ur processuell synvinkel ett undantag från huvudregeln att ett avgörande ska ha fått laga kraft innan ett tillstånd får tas i anspråk. Högsta domstolen har uttalat (se NJA 2012 s. 623) att det är verksamhetsutövaren som ska visa på konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande och ange vilka beaktansvärda nackdelar som är förknippade med att tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart och vad som kan bli följden av att verksamheten förskjuts framåt i tiden. Verksamhetsutövarens intresse måste med viss marginal väga tyngre än de intressen som

talar för att det bör finnas ett avgörande med laga kraft innan verkställighet får ske. Särskild hänsyn ska tas till de skador på miljön som kan uppstå om tillståndet omedelbart tas i anspråk och de möjligheter som finns att läka sådana skador om tillståndsbeslutet upphävs eller ändras.

Sökanden har som skäl för verkställighetsförordnandet anfört att de behöver ha beredskap för att kunna omhänderta en ökad leverans från landets mjölkbönder och att de redan nu närmar sig den högsta tillåtna mängden enligt det gällande tillståndet. Sökanden framför också att det är viktigt ur beredskapssynpunkt att kunna ta emot ökad mjölkleverans.

Ingen remissinstans har motsatt sig att tillstånd ges för verksamheten. Det kommer inte uppstå irreversibla skador om tillståndet tas i anspråk omedelbart. Miljöprövningsdelegationen gör bedömningen att sökandens intresse av att kunna ta tillståndet i anspråk med viss marginal väger tyngre än de motstående intressena.

När ska verksamheten ha satts igång?

Sökanden ansöker om en igångsättningstid om fyra år. Ingångsättningstiden behövs då sökanden bland annat planerar för ett nytt reningsverk. Miljöprövningsdelegationen anser att en igångsättningstid på fyra år kan medges.

Annat som verksamhetsutövaren har att förhålla sig till

Tidigare tillstånd upphör att gälla

Enligt miljörättslig praxis upphör tidigare tillstånd att gälla när det nya tillståndet tas i anspråk.

Vad krävs om verksamheten ska ändras?

Om verksamheten ska ändras kan det krävas ett helt nytt tillstånd, ändringstillstånd eller anmälan till tillsynsmyndigheten (se 1 kap. 4 och 11 §§ miljöprövningsförordningen [2013:251]).

Vad krävs om verksamheten tas över av någon annan?

Om verksamheten överlåts till någon annan fysisk eller juridisk person ska den nya verksamhetsutövaren snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det (se 32 § förordningen [1998:899] om

miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Om det behövs en säkerhet för att tillståndet ska vara giltigt, måste den nya verksamhetsutövaren ställa en egen säkerhet som Miljöprövningsdelegationen ska godta.

Vem har ansvaret om verksamheten skadar miljön?

Om verksamheten medför miljöskador, till exempel föroreningar, eller olägenheter för miljön är det i första hand verksamhetsutövaren som är ansvarig för att avhjälpa skadorna eller olägenheterna. Den som äger eller brukar en fastighet ska genast underrätta tillsynsmyndigheten om det upptäcks en förorening som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (Se 2 kap. 8 § och 10 kap. miljöbalken).

Andra bestämmelser gäller parallellt med tillståndet

Detta tillstånd innebär inte att verksamhetsutövaren slipper krav som följer av andra bestämmelser. Det kan handla om att det också är nödvändigt med andra tillstånd, dispenser eller liknande. Exempel på bestämmelser som gäller vid sidan av detta tillstånd är

- kulturmiljölagen (1988:950)
- plan- och bygglagen (2010:900)
- förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll
- industriutsläppförordningen (2013:250) och BAT-slutsatser
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2013:3) om tillstånd till hantering av brandfarliga gaser och vätskor
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2018:3) om cisterner med anslutna rörledningar för brandfarliga vätskor

———————————————————

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län. I beslutet har Sabine Lagerberg, ordförande, och Anna Alenius Bolin, miljösakkunnig, deltagit. Ärendet har beretts av Mona Ljunggren, miljöhandläggare.

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här överklagar ni Miljöprövningsdelegationens beslut

Miljöprövningsdelegationens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar ni med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 9 oktober 2026**.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna (till exempel Naturvårdsverket, Länsstyrelsen eller kommunen), ska överklagandet dock ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska ni ange

- ert namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur ni anser att Miljöprövningsdelegationens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Bilaga

1. Karta över verksamhetsområdet

Sändlista

Externt

- Naturvårdverket, registrator@naturvardsverket.se
- Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
- Miljö- och bygglovnämnden i Götene kommun, miljohalsa@lidkoping.se
- Myndigheten för civilt försvar, registrator@mcf.se
- Samhällsskydd Mellersta Skaraborg, samhallsskydd@falkoping.se

- Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt, beredningssekretariat.vastragotaland@lansstyrelsen.se
- Aktförvararen i Götene kommun

Internt inom Miljöprövningsdelegationen och Länsstyrelsen

- Sabine Lagerberg
- Anna Alenius Bolin
- Mona Ljunggren
- Monica Lind
- Alexandra Bulat Arp
- Helena Martinell

Översiktskarta

Verksamhetsområde

